

Vragen bij een uurtje minder

In Franstalig onderwijs leeft idee om uren religieuze vakken in te korten

- ▶ Idee algemeen levensbeschouwelijk vak leeft
- ▶ Gaat over officieel onderwijs in Brussel en Wallonië
- ▶ Levensbeschouwingen verzetten zich

Erik DE SMET

In Franstalig België woedt al een hele tijd een discussie over de toekomst van de levensbeschouwelijke vakken in het officiële onderwijsnet en het is zonneklaar dat de kwestie nu op de tafel van de Waalse regeringsonderhandelaars ligt. Vlak vóór de verkiezingen schreef mgr. Guy Harpigny als bisschop-referent voor het onderwijs een brief aan de godsdienstleerkrachten en sprak hij in een nota, samen met andere levensbeschouwelijke leiders, zijn bezorgdheid uit over het voortbestaan van de vakken.

Onderwijs behoort tot de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap, die zichzelf nu *Fédération Wallonie-Bruxelles* noemt. Haar regering wordt benoemd door het parlement van de Franse Gemeenschap, bestaande uit de leden van het Waalse Parlement en negentien Franstalige leden van het Brusselse.

Minister van Onderwijs Schyns (CDH) op bezoek in een school in Molenbeek. © Belga Image

De discussies over de levensbeschouwelijke vakken staken al de kop op na de verkiezingen van 2004 onder het ministerschap van Maria Arena (PS). Ze werden voortgezet onder de Olijfboomcoalitie van PS, CDH en Ecolo (2009-2014) en de ministers van Leerplichtonderwijs Marie-Dominique Simonet

(CDH) en haar opvolgster Marie-Martine Schyns (CDH), zelf leerkracht Frans en godsdienst.

Breekpunt is het idee om het vak godsdienst of niet-confessionele moraal te beperken tot één lesuur en daarnaast een algemeen vak levensbeschouwing aan te bieden. Alle erkende levensbeschouwingen vinden dit

echter een foute keuze en eisen meer inspraak. PS en Ecolo toonden zich voorstanders, de liberalen van MR in zekere zin ook, al gaan er bij hen stemmen op om niet langer levensbeschouwelijke vakken aan te bieden.

„Het debat gaat over het officiële onderwijsnet. Het vrije, katholieke net blijft hoe dan

ook kiezen voor twee uur godsdienst”, verduidelijkt Conrad van de Werve, woordvoerder van het Franstalige katholieke onderwijs. „De vertegenwoordigers van de erediensten, onder wie dus ook de bisschop, stemden in om in de lessen ook een algemene benadering van levensbeschouwing op te nemen. Dat is echter wat anders dan een afzonderlijk vak.”

Inperking uren lessen godsdienst zou 2.500 banen kunnen kosten

Tegelijk vond recentelijk ook een herziening plaats van de pedagogische competenties vereist voor functies in het onderwijs. Die herziening sloeg echter niet op leerkrachten levensbeschouwelijke vakken. Blijkbaar wilde men hen niet in het systeem ‘betonnen’ en aldus het debat over een algemeen vak afsluiten.

Zowel de onderwijskoepel als mgr. Harpigny stelde de leerkrachten gerust: hun positie komt niet in gevaar. Ook de christelijke vakbond CSC mengde zich in het debat en eiste het behoud van de twee lessen. Het opgeven van dat verplichte karakter zou immers 2.500 banen kunnen kosten.

Moed erin houden in oorlogstijd

Pastorsverslagen over Eerste Wereldoorlog voortaan te raadplegen op het internet

Nicole LEHOUCQ

Goed nieuws voor wie meer wil te weten komen over het leven in zijn of haar parochie tijdens Wereldoorlog I. De verslagen die de pastoors daarover opmaakten, werden gedigitaliseerd op initiatief van de Belgische bisdommen en van het Algemeen Rijksarchief. Vanaf juli zijn ze te raadplegen op het internet. Plaatselijke geschiedkundigen kennen die bronnen al langer. Nu kan elkeen ze van thuis uit raadplegen. De documenten worden aldus ook minder gemanipuleerd en zijn dus beter beschermd.

Toch moet je oppassen voor teleurstelling. De waarde van deze verslagen voor de geschiedschrijving van de Grote Oorlog hangt immers af van de ijver en nauwgezetheid waarmee de toenmalige parochieherder de vragenlijst invulde die hem na de oorlog werd toegestuurd en die hij tegen Pasen 1919 moest inleveren bij het bisdom. Ook gaf niet iedere pastoor gehoor aan de oproep van de toenmalige aartsbisschop van Mechelen, kardinaal Joseph-Désiré Mercier.

„De kardinaal, die het door de Duitse bezetting opgewekte Belgisch patriotisme koppelde aan het geloof, was uitgegroeid tot een symboolfiguur van het morele verzet van België tegen de

Geschreven bronnen digitaliseren, beschermt het papier en laat toe de inhoud online te raadplegen. © Algemeen Rijksarchief

Duitse agressor”, zegt Gerrit Vanden Bosch, archivaris van het aartsbisschoppelijke archief in Mechelen. „Dat wilde hij laten afstralen op de Belgische Kerk.”

De kardinaal plande een gezamenlijk memorieboek voor de zes toenmalige bisdommen, dat de rol van de Kerk tijdens de oorlog moest beklemtonen. Het memorieboek kwam er uiteindelijk niet, maar de driedelige doelstelling ervan – getuigenis, herinnering, propaganda – kleurde wel de ingezonden verslagen van de parochiepriesters.

„De inhoud van de verslagen moet bijgevolg kritisch worden benaderd”, geeft Vanden Bosch als raad. „Ook omdat de meeste teksten pas na de oorlog werden geschreven.”

Gods hulp afsmecken

Wie dat in het achterhoofd houdt en de aangeboden informatie ook aftoetst aan andere bronnen, kan er de lokale geschiedenis vaak rijkelijk mee stofferen. De aangehaalde feiten moesten immers correct zijn, daar zag een door Mercier aan-

gestelde interdiocesane commissie op toe.

Pastors vertellen over de Duitse inval en de bezetting, over gevechtshandelingen of terreurdaden, waarvan ze soms zelf het slachtoffer werden. „Als spilfiguren van de parochie moesten ze de moed erin houden, op materieel vlak – bijvoorbeeld door voedselbedeling te organiseren – zowel als op spiritueel vlak”, vertelt Vanden Bosch. „Zag je bij aanvang van de oorlog dat mensen massaal in de kerk Gods hulp kwamen afsmecken, dan verdampde dat religieuze enthousiasme naarmate de oorlog duurde en mensen het materieel moeilijk kregen. Met missies of processies probeerden pastoors dan het moreel op te krikken.”

Jacobus De Vel, pastoor van de Sint-Dymphnaparochie in Geel, schreef daarover het volgende: „Gelijk de eerste schrik de mensen naar de kerk joeg, zo hield hij er hen later van weg. Er waren teveel voorbeelden geweest dat de mensen opgesloten werden in de kerken, daarom durfden velen het niet wagen ’s zondags naar de mis te gaan.”

Op www.arch.be kunt u de oorlogsverslagen raadplegen. U klikt op *Zoeken in archieven* en geeft als zoekterm „oorlogsverslagen” in.

Mgr. Vanbuel

Paus Franciscus benoemde een coadjutor, dat is een hulpbisschop met het recht op opvolging, voor de uit Zolder afkomstige mgr. Albert Vanbuel (73), missiebisdom in de getergde Centraal-Afrikaanse Republiek. Het gaat om de Poolse franciscaan Tadeusz Kusy. Bij de aankondiging van het nieuws stak Radio Vaticaan de loftrumpet over mgr. Vanbuel, die sinds 1994 in het land woont en werkt.

Bevrijd

Drie religieuzen, de Italiaanse paters Giampaolo Marta en Gianantonio Allegri, en de Canadese zuster Gilberte Bussier, werden door het leger van Kameroen bevrijd uit de handen van rebellen in het grensgebied tussen Kameroen en Nigeria. Ze waren begin april ontvoerd, wellicht door de islamisten van Boko Haram.

Stunt?

Het Amerikaanse netwerk van slachtoffers van seksueel misbruik in de Kerk SNAP noemde het aanbod van de paus om enkele slachtoffers van misbruik te beluisteren „een publiciteitsstunt”. Tom Doyle, een pionier in de materie, zei in een interview echter dat paus Franciscus wel degelijk een ander beleid voert dan zijn voorgangers. (EDS)